

PROGRAMA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ PENTRU EXAMENUL DE DIFERENȚĂ

CLASA a-X-a și clasa a-XI-a PROFIL UMAN, BILINGV ITALIANĂ

LIMBĂ ȘI COMUNICARE (competențe comune claselor X, XI)

Conținuturile de mai jos vizează:

- aplicarea, în diverse situații de comunicare, a normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexico-semantice;
- aplicarea cunoștințelor de limbă, inclusiv a celor dobândite în ciclul gimnazial, în exprimarea corectă și în receptarea textelor studiate sau la prima vedere.

Niveluri de constituire a mesajului

1.NIVELUL FONETIC

- pronunții corecte ale neologismelor; hiat, diftong, triftong; accentul;
- pronunțare/lectura nuanțată a enunțurilor (ton, pauză, intonație)

2.NIVELUL LEXICO-SEMANTIC

- variante lexicale; câmpuri semantice
- erori semantice: pleonasmul, tautologia, confuzia paronimică
- relații semantice (polisemie; sinonimie, antonimie, omonimie)
- sensul corect al cuvintelor (în special al neologismelor)
- unități frazeologice (locuțiuni și expresii)
- câmpuri semantice și rolul acestora în interpretarea mesajelor scrise și orale
- sensul cuvintelor în context; sens denotativ și sens conotativ

3.NIVELUL MORFOSINTACTIC

- forme flexionare ale părților de vorbire (pluralul substantivelor, articularea substantivelor, forme cazuale; forme flexionare ale verbului; adjective fără grade de comparație; numerele etc.); valori expresive ale părților de vorbire; mijloace lingvistice de realizare a subiectivității vorbitorului
- elemente de acord gramatical (între predicat și subiect – acordul logic, acordul prin atracție; acordul atributului cu partea de vorbire determinată)

4.NIVELUL ORTOGRAFIC ȘI DE PUNCTUAȚIE

- norme ortografice și de punctuație în constituirea mesajului scris (scrierea corectă a cuvintelor, scrierea cu majusculă, despărțirea cuvintelor în silabe, folosirea corectă a semnelor de ortografie și de punctuație)
- rolul semnelor ortografice și de punctuație în înțelegerea mesajelor scrise

5.NIVELUL STILISTICO-TEXTUAL

- registre stilistice (standard, colocvial, specializat etc.) adecvate situației de comunicare
- stilurile funcționale ale limbii române: beletristic, științific, juridic-administrativ, publicistic, colocvial, epistolar
- coerență și coeziune în exprimarea orală și scrisă
- tipuri de texte și structura acestora: narativ, descriptiv, informativ, argumentativ
- stiluri funcționale adecvate situației de comunicare
- limbaj standard, limbaj literar, limbaj colocvial, limbaj popular, limbaj regional, limbaj arhaic; argou, jargon - stil direct, stil indirect, stil indirect liber- rolul figurilor de stil și al procedeelor artistice în constituirea sensului

6. ARGUMENTAREA UNUI PUNCT DE VEDERE FAȚĂ DE O PROBLEMATICĂ PUSĂ ÎN DISCUȚIE, PORNIND DE LA UN TEXT-SUPORT (în scris și oral)

Utilizarea adecvată a strategiilor de comprehensiune și de interpretare, a modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea textelor literare și nonliterare. Identificarea temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate sau în texte la prima vedere

- genuri literare: epic, liric, dramatic
- autor, narator, eu liric, cititor; - moduri de expunere - narațiunea (narațiunea la persoana a III-a și la persoana I; momentele subiectului; timpul și spațiul în narațiune) - descrierea (portretul literar, tabloul) - dialogul (mijloc de caracterizare a personajelor) - personajul (caracterizarea personajului, portretul fizic și portretul moral) titlul operei în relație cu textul, temă, motiv/motive identificat(e) în texte, ironia, parodia, proza ritmată.
- componente structurale și expresive (elemente de construcție a subiectului și a personajelor în texte epice; simboluri centrale în texte lirice; elemente de versificație
- particularități ale compoziției în textele narative: incipit, final, episoade/secvențe narative, tehnici narative, perspectivă narativă – modul de reflectare a unei idei sau a unei teme în mai multe opere literare
- figuri de stil (personificare, comparație, enumerație, repetiție, epitet, hiperbolă, antiteză, metaforă, alegorie, inversiune;

La CLASA a – X -a, PROFIL UMAN, BILINGV ITALIANĂ, se adaugă 6 teme obligatorii din următoarea listă (în funcție de manualul studiat), din care trebuie să pregătească un text:

- **pentru tema Adolescența:**
Mircea Eliade, „Romanul adolescentului miop”;
- **pentru tema Joc și joacă:** Ion Creangă, „Amintiri din copilărie”;
- **pentru tema Familia:** „Hronicul și cântecul vârstelor” de Lucian Blaga
- **pentru tema Școala:** „La lecție” de Marin Sorescu
- **pentru tema Iubirea:** „Nora sau balada zânei de la Bâlea Lac” de Mircea Nedelciu
- **pentru tema Lumi fantastice:** I. L. Caragiale, „La hanul lui Mânjoală”

La CLASA a – XI - PROFIL UMAN, BILINGV ITALIANĂ, se adaugă autorii (un text studiat):

1. Mihai Eminescu - „Luceafărul”
2. Ion Creangă- „ Povestea lui Harap- Alb”
3. I.L. Caragiale- „ O scrisoare pierdută”
4. Mihail Sadoveanu- „ Baltagul”
5. Liviu Rebreanu-„ Pădurea spânzuraților”
6. Camil Petrescu - „ Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”
7. G. Călinescu- „ Enigma Otiliei”
8. Mircea Eliade- „ La țigănci”

COMPETENȚE SPECIFICE: Identificarea și analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ și dramatic, pentru care vor avea conținuturile asociative - basm cult, nuvelă, roman, comedie:

- construcția personajelor; modalități de caracterizare a personajului; tipuri de personaje, statutul acestora, episoade/secvențe narative, tehnici de caracterizare, tipuri de perspectivă narativă, registre stilistice, limbajul personajelor, limbajul naratorului.